Ն 7098 1896 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 12 ՇՈՒԲԱՂ ԻՐԹԷՍԻ 37ԵԱՅԻ ՍԷՆԷ ١٣١٤ ՇԷՄԱՁԻԻ ԷՎՎԷԼ ١٧ Ն 7098

40 ԹԱՐԻ

Մանզումէի Էֆքար

40 ԹՈՒՐԱ

Սահիպի Իմբիեազ
ԿԱՐԱՊԵՏ Ց. ՓԱՆՈՍԵԱՆ
Մ-ԹԱՐ Վէ Իթարէհանէսի 117
Շիշլի Բեադըստանի ճատտէսինտէ

Direction du journal
MANZOUMEI EFKIAR
Chichli, Grand'Rue de
Kiathané N· 117

مطبعه وادارەخانەسی
شیشلیده کاغدخانه جاده‌سنده واقع ١١٧
نومرولی محله

منظومهٔ افکار
صاحب امتیاز و مدیر مسئولی
قره‌بت یانوسیان

Սեռեն իկի թաշրա իչին.... 80 ղրշ.
Իբթանպոլ իչին..... 60 »
Շ..ելի բոսաթասը իւէ կիտեն· 80 »

ԹԷՎՃԻՀԱԹ

Հալէպ վիլայէթի իսթինաֆ ժահքէմէսի ճէզա տաիրէսի բիեասէթի, Մամուրէթ իւլ Ազիզ Իսթինաֆ Մահքէմէսի ճէզա տաիրէսի բէիսի սապզգը Շաքիր էֆ·ենէ,

Հալէպ վիլայէթի Իսթինաֆ միւտտաիի ումումիյիկի, Պէյրութ Մէրքէզ պիտաեէթ մահքէմէսի ճէզա տաիրէսի բէիսի Լութֆի Պէյէ թէֆվիզ պույրուլմուշ տուր։

ՆԸՇԱՆ

Գարատաղ ատլիեէ ֆաղբրը վէ գավանին միւէլլիֆ վէ միւրէթթիպի, մուալլիմ Մ· Պէշտաղարա միւճէտտէտէն, վէ մէարիֆ նազրը Վօյվոտա Սիմօ Բօբովիչէ թէպտիլէն Ն.ճի Մէճիտի։

Պայթար մէքթէպի միւտիրի միրալայ Մէհէմմէտ Ալի պէյէ իւչիւնճիւ Օսմանի նիշանը ալիսի իհսան պույրուլմուշ տուր։

Գարատաղ բրէնի ֆէխամ· Նիգրլա հազրէթլէրինին քէրիմէլերի բրէնէս Հէլէն վէ Աննա հազրաթլարը կրանտիւգ Բիէր Նիգոլաեէվիչ հազրէթլէրինին զէվճէսի կրանտիւշէս Միլիչա հազրէթլէրինէ Ն.ճի բիւթպէտէն Շեֆքագաթ նիշանը Հիւմաեունու իհսան պույրուլմուշ տուր։

ՄԻՏՃԼԵՌ

Քաղտատ արազիի սէնիյէ գոմիսիոնու բէիսի վէ Ալթընճը Օրտուի Հիւմաեուն միւշիրի տէվլրէճէպ բաշա հազրէթլէրինէ ալթուն Լիեագաթ միտալեասը իհսան պույրուլմուշ տուր։

ՐՈՒՍԻԱ

Ճիւմաա իրթէսի կիւնիւ շայեան պույրուլան միւսաատէի Սէնիյէէի հազրէթի Բատիշահի իւզէրինէ, Ռուսիա սէֆիրի քեպիրի էսալ. Ն. տը Նէլիտօֆ հազրէթլէրի՝ սուրէթի խուսուսիեէտ հուզուրը չէվբէթմէվքուրը հազրէթի Բատիշահիտէ չէրէֆի մէսուլանաեիլ օլմուշ տուր։

Զէխայիր ֆիեաթընճա հասրլ գլան թէրաքքը իւքէրինէ, չէհրի հալը բումինին ալթընճը բաղար կիւնիւնտէն իթիպարէն, էքմէքճի էքմէլինին պէհէր գրյեէի ճէտտինէ 5 բարանը զամմրյլը, քեզալիք թապլաքեաբ իւճրէթի միշթէրիեէ աեիտ օլմագ իչզրէ 40 բարաեա, վէ սիմիտճի էքմէյինին տախի պէհէր գրյեէի ճէտտինէ 5 բարա զամմրյա 30 բարաեա սաթքլմասընա մէճլիսի էմանէթճէ գարար վէրիլմիշ, վէ քէյֆիեէթ Շէհր էմանէթի ճէլիլէսինճէ ալէյուսուլ տէվարիի պէլէտիեէ միւտիրլիքլէրինէ թէպլիղ վէ իշար իտիլմիշ օլտուզու իլան օլունուր։

* *

Հատիսէի ախիրէտէն սոնրա Էրմէնի էֆրատընտան ալէլի ալիէ սիզ վէ իյլի վէ իշսիզ պիր թագըմ քէնճանըն մէմալիքի էճնէպիէեէ վէ պիր թագըմ սէրսէրիլէրին տէ, Անանոյու վիլայաթը Շահանէսինէ կիթմէքտէ օլմալարընտան տօլաեը օլ պապտէ իթթիխազ օլունան գնարարը հավի օլուպ, 27 իյլուլ սէնէ 312 թարիխինտէ նէյր օլունան իլանանամէի բէսմիտէ մէվզուի պահս օլան գոմիսիոնը մախսուս պա իրատէի Սէնիյէէի հազրէթի Խիլաֆէթբէնահի՝ ինթիխապ մէէմուրիյն գոմիսիոնու բէիսի ա. թուֆ· Հիւսէյին Համիտ պէյ էֆ· հազրէթլէրինին թահթը բրեասէթինտէ թէշքիլ օլունարագ իֆքար վազիֆէեէ պէտ վէ միւպաշէրէթ իյլէմիշ օլտուզու իլան օլունուր։

ՐՈՒՍԻԱ ԷՐՄԷՆԻԼԷՐԻ

Զօրնօմօրսքի Վէտէմօսթի նամ Ռուս կազէթասընտա օգունմուշ տուր։

Թիֆլիս Էրմէնիլէրի միեանընտա կէչէն սէնէ սոնլարընտա զուհուր իթտիկի կիպի, չիմտիտ եինէ սալու էտասը գաբալը հարաքեաթը մէֆսէտէթքեարանէ էմարէլէրի հիսս իտիլմէքտէ տիր։

Թիֆլիս Էրմէնի սէրմաեէտարանընտան Ապօվեան իլէ Մարգարեանլարը թէլէֆ օլունտուզու կիպի, կէչէնլերտէ եինէ շէհրի մէզքիւր զէնկինլէրինտէն վէ Էրմէնի միլլէթինտէն Գէորգ նամ թաճիր, սօգագտա գաթլ իտիլմիշ տիր։ Պունու միւթէազրպէն Թիֆլիստէ մուգիմ Ալէքսանտրաբօլլի Պօղոս իլէ Սիրաքեանլարը հաեաթընտա գաստ իտիլմիշ տիր։ Թիֆլիս Էրմէնի զէնկինլէրի նամընա զէվաթը ալէճհուլէ թարաֆընտան սրգը սրգը կէօնտէրիլէն մէքթուպլարտարանչարտան քիբշիկեթլի բարա իսթէնիլմէքտէ տիր։

Պու կիպի մէքթուպլարը ալանլարտան ճէսաբէթսիզլէրի ֆէտիեէի նէճաթ վէրիպ, տիկէրլէրի իսէ, քէյֆիեէթի մէրճիլ ախտինէ իսպար իթմէքլէր վէ տիկէրլէրի տէ պիզզաթ միւտաֆատան պուլունմազլա իքթիֆա իտիլմէքտէ տիրլէր։

ԲԱՆԿԱԼԹԻ ՃԻՆԱԵԷԹԻ

Քիւչիւք Բանկալթի ճատտէսինտէ սաքին տավա վէքիլլէրինտէն Գօլօլեան Աւետիս էֆ·ենին, խանէսինտէ պուլունտուզու պիր սըրատա, Էրմէնի ճէօմաաթընտան պիր շախսը չէրիր կէլէրէք գաբուեու չալմըշ, վէ գաբուեու աչան միւմահիլէյհին մախտումունա «Աւետիս էֆ· պուրատա մը տբր» տեեի սօրմուշ, վէ պատէհու պիր մէքթուպ վիրմիշ իսէ տէ, միւմահիլէյհին մախտումու, մէքթուպուն մահուտ Էրմէնի գոմիթէլերի թարաֆընտան կէօնտէրիլտիկինի շիւպհէ իթմէքլէ, կէլէն շախսա մէքթուպնու բէտտ վէ հէրիֆի թարտ իյլէմիշ տիր։ Ֆագաթ իրթէսի ագշամ իշ թէքրար իլլէր։ Շէօյլէ քիւ սօգագ գաբուսու արասընտան պիր զարֆ աթըլմըշ, վէ զարֆ աչըլտրգտա գոմիթէ թարաֆընտան թայէպ օլունան բարալարը սէրիան իթասը, վէ ագսի հալտէ Գօլօլեան էֆ·ենին հաեաթընը թահթը թէհլիքէտէ պուլունտուզու թէհտիտինտէն իպարէթ օլմասը։ Միւմահիլէյհ Պէյօղլու միւթէսարրըֆլրընա միւրաճաաթլա, իշ պու թէհտիտնամէի թագտիմ իթմիշ տիր։

Միւթէսարրըֆլրգճա միւմահիլէյհին նէզարէթ վէ հիմաեէթ իտիլմէսի զըմնընտա, միւթէսարրըֆլրգ բօլիս մէէմուրլարընտան Մահմուտ վէ Նուրի էֆ·լէր թայեին գըլընմըշլար տըր։

Մէէմուրիյնի միւմահիլէյհիւմա բաղալ ագշամը Գօլօլեան էֆ·ենին խանէսինտէ պուլունտուգլարը սըրատա սաաթ պիր իլէ իքի արասընտա գաբու չալընմըշ, վէ գաբու աչըլտրը սըրատա, Էրմէնի կէնճ պիր շախս իլէ տրկէր պիր Էրմէնի պիր տէ բէֆիգի գաբուտան իշէրիեէ կիրէրլէր։ Գօլօլեան էֆ·ենին մախտումու, խանէլէրինէ կիրէնլէրէ նէ՞ իշիւն կէլտիքլէրինի քէմալի խէվֆ վէ հէեէճան իլէ սիւալ իթտիկի սըրատա, բօլիս Մահմուտ վէ Նուրի էֆ·լէր տէ սօգագ գաբուսունուն էօնիւնէ կէլմիշլեր, վէ օ սըրատա օնլարտան էթթիտիքլէրինի սօրմուշլար տըր։

Պու սըրատա իշլէրինտէն կէնճ օլան Էրմէնի՝ բօլիս էֆէնտիլէրին արասընտա պուլունտուզու ճիհէթլէ, կիրտիքլէրինին սէպէպինի իսթիֆահ իթտիքլէրի սըրատա, ճիւմլէսի գամա վէ բէվօլվէրինի չէքէրէք փօլիսլերի պիր չօգ եէրլէրինտէն եարալամըշլար տըր։

Էշխասը մէրգումէ չու ճինաեէթի իրթիքեաց իլլէտիքտէն սոնրա, սօգագ գաբուսունտան չը գըպ գաչմըշլար տըր։

Բօլիս էֆ·լէր պէրաի թէտավի խասմախանէեէ իզամ գըլընմըշլար տըր։

Բօլիսլէրտէն Նուրի էֆ·վէֆաթ իթմիշ, վէ Մահմուտ էֆ·ենին ֆաբասը թէհլիքէլի իմիշ· ճինաեէթի իլգա իտէն էշխասը չէրիրէ եագընտա տէրտէսթ իտիլէճէքլէրի չիւպհէսիզ տիր։

ՄՈՒՀԱՐԲԷՄԷ

Օգոստոսուն ١٦ն ճի կիւնիւ Պանգը Օսմանի ճատտէսինտէ Վիթալիս խանընտան ասաքիրի Շահանէ իւզէրինէ սիլահ վէ խուսպարա աթտըգլարը, վէ էրմէնի ճէսիլեէթի գէսատիեէսի էֆրատընտան օլտուգլարը թէհլագգուգ իտէն Նիկողոս վէ Տիգրան վէ Բաբէլ վէ Մարգար վէ Վարդան նամ շախսլարը, ժահքէմէի ֆէվգ էլատէտէն իտամլարընա գարար վէրիլմիշտիր։

* *

Էսնաի հատիսէտէ Խասքէօյտէ սաքին օլտուգլարը խանէտէն բէր վօլվէր աթարագ ասաքիրի Պահրիեէի Շահանէ էֆրատընտան թէվֆիգ ադաեը գաթլ վէ խուսպարանէ խատէմէսինտէն Հիւսէյինի ճէրհ իլլէտիքլէրի, վէ մէզքիւր խանէնին արանլարտրզընտա ֆիշէնք գօվանը վէ սաեիրէ զուհուր իթտիկի, վէ քէնտիլէրինին էրպապը ֆէսատտան պուլունտուգլարը անլաշըլան Աւետիս վէ օղլու Օննիկին իտամլարընա գարար վէրիլմիշ տիր։

* *

Օգոստոսուն ١٤ն ճի կիւնիւ չարշէնպիհ կիւնիւ Ուզուն Զարչուտա գահվէճի Վանը Յակոբուն քէֆիեէթի գաթլինտէն տօլաեը մազնունը ալէյհիւմա օլան թարագճը Հիւսէյին վէ Շիրօլու պէքճի Մէհէմմէտին մուհաքէմէլերի իճրա գըլընարագ, մէրգում Հիւսէյինին ١٥ սէնէ միւտտէթլէ քիւրէկէ գօնուլմասընա վէ պէքճի Մէհէմմէտին պէրաեթինէ գարար վէրիլմիշ տիր։

* *

Ղիրքէճիտէ Պիզանս օթէլինտէ Զօրլուլու Խուլուսի պէյի գաթլ գաստիյլէ վէ պայթա իլէ ճէրհ իտէրէք թաթիլի ուզուունա սեպէպ օլմասընտան վէ բօլիս Սաալիհ էֆ· իլէ ասաքիրի Շահանէտէն Թօսեալը Ալիկի տախի իճրաի մէմուրիեթի հալինտէ ճէրհ իտէնտիվրճի Պուլկար Տիմիթրինին 8 սէնէ քիւրէկէ գօնուլմասընա ճինաեթի ժահքէմէսինտէն գարար վէրիլմիշ տիր։

ՏԱԼԻԹԼՈՅՇԷ

Վան կէօլիւնտէ հիշ օլմազսա 2-3 վաբօր պուլունտուրուլմասը Վան վէ Պիթլիս վիլայէթլէրինին թէէմլինի ինգիպաթը, վէ թէրագրի թիճարէթ վէ զբրաաթը նօգթամի նապարընտան մուհասէնաթ վէ ֆէվայիտի քէսիրէի միւսթէլզէմ օլաճաղը, մահալը մէզքիւրտէ պուլունան եավէրի էքրէմի ճէնապը Բաթիշահի միւշիր տէվլ. Շաքիր բաշա հազրէթլէրի թարաֆընտանլէտել իշար Իտարէի Մախսուսէեէ պիր շիւպէ օլմագ իւզրէ մոհալը մէզքիւրտէ վաբօր վէ իշլէպ իմալինէ էլվէրիշլի պիր թէրանէ վիճուտէ կէթիրիլէրէք, մէզքիւր վաբօր վէ թէֆէրրուաթը սաեիրէսինին օրաճա իմալի ֆէվայիտի ազիմէի մուճիպ օլաճաղը մէճլիսի վիւքէլաճա գարարկիր օլարագ, քէյֆիյէթի աթքպէի իւլեաեա լէտել արզ, սալիֆ իւլ պէեան թէրանէ վէ վաբօրլարընտան իլք պահարա գատար եէթիշտիրիլմէսի խուսուսունա իրատէի Սէնիյեէ չէրէֆսուտուր պույրուլմուշ տուր։

—Տէյլի Թէլէկրաֆ կազէթասը՝ Շարգ մէսէլէսի հագգընտա եազտըղը պիր պէնտէ ճէվապէն, Թալմզ կազէթասը՝ մէմալիքի Շահանէտէ միւթէմէքքին Իսլամ խըրիսթիեան պիլումում թէպաալի Օսմանիէէնին հէր տիւրլիւ նիամ վէ հուգուգտան սէյեանէն միւսթէֆիտ օլմալարը ամալը մաստէլէթտիսարը հազրէթի թաճտարիտէն պուլունմաղլա, տիւվէլի մուազզամանը իշպու ամալը Սէնիյեէի Միւլիւքեանէեէ իսթինատէն, Տէվլէթի Ալիէէնին ումուրը տախիլիէսինէ միւտախէլէտէն իճթինապ իթտիքլէրինի վէ տէվլէթլէրին հէր խուսուստա իճրաաթը Սէնիյեէի միւլքտարիէ էմլիյէթի քեամիլէլէրի օլտուղունու իֆատէ իլէմիշ տիր։

—Քէօլնիչէ Ցայթունկ կազէթասը տիեօր քի, պիր միւտտէթտէն պէրու կազէթալարը իշղալ իտէն եէնի պիր էրմէնի Բաթրիգի ինթիխապը քէյֆիյէթինէ կէլինճէ, էրմէնի ճէօմաաթը եէնիտէն խըտեմաթ վէ մուամէլաթը հասէնէսիյլէ էվվէլքի էմճ ու իթիմատը թէքրար գազանընճաեա գատար Բաթրիգ ինթիխապը մէսէլէսինի գարըշտըրմաեը, պու պապտէ հիւքիւմէթի Սէնիյեէճէ չայեանը գապուլ ճիհէթ նէ իսէ օնա իթթիպա իթմէլի տիր, շիմտիքի հալտէ էրմէնիլէրին եէնի պիր Բաթրիգ ինթիխապը տաիեէսինտէ պուլունմալարը գապիլ թաթպիգ վէ իճրա պիր շէյ տէկիլ տիր. պու ֆիքը ու միւթալէանընը բէք վէխիմ սուի նէթիճէլէրէ սէպէպիյեէթ վիրէճէկինի խաթըրտան չըգարմամալը տըր։

—Ալմանիա հարպիէ նազիրը սապըգը ժէնէրալ տը Վէրտիրէտօրնուա ըէֆագաթընտա Ալմանիանընը Տէրսաատէթ սէֆարէթի քեաթիպլէրինտէն պիրիյլէ ըէֆագաթլարընտա պիր թէրճէման պուլունտուղու հալտէ թըղը. էվվէլին Զնճի կիւնիւ Գոնեաեա միւվասալէթ իթմիշ տիր։ Միւշարիէյհ վալի սաաա. Ալի Ռէմալի բաշա հազրէթլէրինի զիեարէթ իթմիշ վէ ագշամ իւզէրի վալիի միւշարիլէհ հազրէթլէրի թարաֆընտան քէնտիսինէ իեատէի զիեարէթ օլունմուշ տուր։

—Ամէրիգանընը կէչէն բազար իրթէսի կիւնիւ 10 թօր վէ 300 թաւիֆէի համիլ Մապէլհէթ նամընտա պիր զբրհը գրուազէօրիւ Մէրսինտէն Իզմիրէ կէլմիշ տիր։

—Նիւ-Եօրգ Հէրալտ կազէթասը՝ Կազէթ աը Գոլոնէրընը պիր պէնտինի տէրճ իլլէտիկի սբրաաա, Մ. Կլատսթոնուն իթթիխազ իլլէտիկի բոլիթիգա, էսասէն զալրի մուվաֆֆըգ, վէ էվրօբա իշին մուխաթարալը օլտուղու թէզահիւր իտիեօր տէնիլմիշ տիր։

—Պէշինճի օրտու միւշիրի սապըգը տէվլ. Թահիր բաշա Տէրսաատէթէ կէլմիշ տիր։

—Տօղթօր Զամպագ օ բաշա Բարիստէն Տէրսաատէթէ կէլմիշտիր։

—Կիրիտ Իսլամ միւհթաճիյնէ թէվզի իտիլմէք իւզրէ, խազինէի խասսա ճանիպինտէն 1000 ատէտ Օսմանը լիրասը կէօնտէրիլմիշ տիր։

—Հուտուտը խագանի ճիվարընտա տօլաշմագտա պուլունան Եունան էշգըեասընը տէֆ ու թէնքիլի իշին Եունան հուտուտունա եէնիտէն պիր գաչ թապուր ասաքիրի Շահանէ սէվգ օլունմուշ տուր։

—Մանասթըր Ռում մէթրօբոլիտի, Բէրլէրէ գազասը տախիլինտէ պազը Ռում քէօյլէրինի տօլաշտըղը սբրաաա, Պուլկար հայտուտլարը իւզէրինէ հիւճում իթմիշլէր իսէ տէ, ասաքիրի Շահանէ եէթի չէրէք, պիր ֆէնալըղա մէյտան վէրիլմէմիշ տիր։

—Բանկալթի համամը գարշըսընտա վագը Ճանեալը Նազը բաշանընը գօնագլարընա խըրսըզ կիրէրէք պազը էշեա չալմըշլար իսէ տէ, խըրսըզլարտան Գոսթի Տիքիո նամընտա պիրի տէրտէսթ իտիլմիշ, վէ ըէֆիգի օլտուղու անլաշըլան Պօշնագ Ահմէտ տախի արանըլմագտա պուլունմուշ տուր։ Զաւընան էշեա սահիպինէ թէսլիմ օլունմուշ տուր։

—Ռուսիատա չըգան Նոր կազէթասը տիեօր քի, Ռուսիա տէվլէթինին Շարգտաքի բոլիթիգասընը թատիլ իտէճէկինէ տաիր պազը Ինկիլիզ կազէթալարընընը մուսիրէն եաղմագտա օլտուղու հավատիսի, զէմինի պահս վէ թէնգիտէ վագ իթմէկի վահի կէօրիւեօր։ Պումիսիլու նէշրիեաթ անճագ Եունան մաթպուաթընճա չայեանը վիսուգ վէ իթիմատ ատտ օլունապիլիր։ Պիզէ կէլինճէ Ինկիլիզ զազէթալարընընը նէշրիեաթընը մէտտրը պահս ու մէգալ ատտ իթմէքտէն պիլէ թէվագգը իտէրիզ։

Ինկիլիզ սուլհ ու ասաեիշի ումումինին մուհաֆազասընա խըտմէթ իտէճէք պիր Թարիգի սէլամէթ իխթիեար իտէճէք օլուրսա, օլ զէման Նոր կազէթասը Ինկիլթէրաեը ալգըշլաեանլարըն Ինճիսի օլաճագ, վէ Լօնտրատաքի բիւֆէդասընը նէշրիեաթընը քէմալի մէմնունիյեէթլէ թաստիգ վէ թասվիպ իտէճէք տիր։

—Բիրէ լիմանընտա պուլունան պիր ֆրանսըզ հարպ կէմիսի իսքէնտէրունա կիթմիշ տիր։

—Ինկիլթէրրա հարպ սէֆինէլէրինտէն պիրի Հայֆա լիմանընա վասըլ օլմուշ տուր։

—Եունան գրալընընը Վէնիզելոս Թարիգիլլէ էվվէլքի աղշամ Բարիստէն հարաքէթ լիթտիկէ ապա թէլէկրաֆ պիլտիրիլմիշ տիր։

—Պիր գաչ կիւնտէն պէրու Սէլանիքտէ պուլունան Իթալիա ֆիլոսու Իզմիրէ կէլմիշ տիր։

—Պու կիւնլէրտէ Դարատէնիզտէ չիտտէթլի ֆուրթունալաք տէվամ իթտիկի ճիհէթլէ, վաբօրլար ինէէխիւրաթա վէ պագըսը միւհիմմէճ խասարաթա ուղրամըշլար տըր։ Կօպրա վաբօրունուն եան չարխալարը տախի ֆուրթունանընը չիտտէթինտէն զիեատէսիյլէ զէտէլէնմիշ տիր։

—Շեհրիմիզ Եունան թէպաասընընը թահրիրի նուֆուսու Եունան գօնսօլօսլուղունճա տէվամ իտիլմէքտէ իմիշ։

—Տէրսաատէթտէն Տէյլի Թէլէկրաֆ կազէթասընա չէքիլէն պիր թէլէկրաֆտա պէրվէճհի աթի պէեանը մալիւմաթ վէ միւթալէաթ օլունմուշ տուր։

Էկէր էվրօբատա սուլհ ու միւսալէմէթի ումումիեէ շարգ մէսէլէսի պիր մուխաթարա իյրասիթմէմէք, եախօտ մէտէնիյեէթէ սուի թէէսիրտէ պուլունմամագարզու իտիլիրսէ, հէր չէյտէն էվվէլ Շարգ մէսէլէսի պիր տահա գալէ ալընմամալը տըր։

Մէմալիքի Օսմանիեէտէ մէվճուտ պիլճիմլէ ճէօմաաթը միւխթէլիֆէտէն ճինս վէ մէզհէպ թէֆրիգ իտիլմէեէրէք, հէբսինէ չամիլ օլմագ իւզրէ իսլահաթ իճրասը հիւքիւմէթի Սէնիյեէնին մէգասիտի հիմէմաթը թէպաաբէրվէրիսինտէն տիր։

—Սամսօնտա չիտտէթլիճէ ֆուրթունալաք տէվամ իլլէտիկինտէն պազը կէմիլէը բաբչալանմըշ աբը։

—Պրուսատա կէչէն բազար կիւնիւ գօլճուլար իլէ գաչագճըլար արասընտա պիր միւնազաա զուհուր իտէրէք, իքի թարաֆտան եարալանանլար օլտուղու կիպի, գաչագճըլարտան պիրիսի տախի ալտըղը եարատան վէֆաթ իթմիշ տիր։

—Գամպիօ վէ էսհամ չիրքէթի Օսմանիեէսի միւտիրի Մ. Տէմօսթէն էվեէնիտի էվվէլքի կիւն ատիէսիլէ պիրլիքտէ Էվրօբաեա ազիմէթ իթմիշ տիր։

—Նիւ-Եօրգ Հէրալտ կազէթասընա Ինկիլթէրրանընը Պրօգլին շէհրինտէ սաքին պիր էրմէնի թարաֆընտան իրսալ իտիլէն պիր մէքթուպտա տէնիլմիշ տիր քի, «Հէրալտ կազէթասը մէմալիքի Օսմանիէէ տաեիր պիր թազմհավատիս վիրտիկի ճիհէթլէ, հէրնէ գատար պուրատա վէ սաիր ժահէլլէրտէքի էրմէնիլէր, Հէրալտ կազէթասընը քէնտիլէրինէ խասմի մանէվի ատտ իթմէքտէ իսէլէր տէ, եինէ օգուտլագտան ֆէրաղաթ իտէմէեօրլար։

Էրմէնիլէրին Հէրալտա գարշը իպրազ իթտիքլէրի խուսուսմէթ՝ անլէրին իւզէրինէ մուվաֆֆըգ հավատիս նէշր իթմէտիկինտէն իլէրու կէլիեօր։ Պիզգաթ պէն՝ Հէրալտ կազէթասընընը էն պիրինճի թազտիրխանլարընտան պիրիսի օլտուղում ճիհէթլէ, պէն տէ Հէրալտը էրմէնիլէրին խասմի վէ Օսմանլըլարը թարաֆկէրի կիպի թէ. լագգը իթմիշ իսիմ իսէ տէ, էրմէնիլէրին հալը հազրըտաքի ահվալի պէնիմ հիւքիւմտէ նէ գատար եանլըշ օլտուղունու թաստիգ իթտիկիմ ճիհէթլէ, սաիր էրմէնիլէրին տախի պէնիմ կիպի պու խուսուստա թասհիհի ֆիքը իտէճէքլէրինի իւմիտ իտէրիմ։ Պուրատա վէ սաիր մէվագրտէ էրմէնիլէր իշին ուղրաշանլար Հէրալտընը իրաեէ իթտիկի խաթթը հարաքէթի թտագիպ իթմիշ, վէ վէսաեասընը սէրին գան իլէ տինլէմիշ օլսալար իտի, էրմէնիլէրին պաշընա պու գատար ֆէլաքէթ կէլմէզ իտի։ Հէրալտ կազէթասը՝ մէմալիքի Օսմանիեէտէ իղթիշաշ իլգա իտիլտիկի զէման էրմէնիլէրին հիշ պիր թարաֆտան միւզահէրէթ կէօրէմէեէճէքլէրինի իլէրուտէն քէշֆ իթմիշ օլմազլա, էրպապը ֆէսատա գալշը ասլա բուի միւլաեիմէթ իպրազ իթմէմիշ տիր։ Նիշին պիր գաչ ագլը պաշընտա օլմաեան միւֆսիտ էրմէնիլէրին հարաքեաթը պաղիանէլէրի պիւթիւն էրմէնիլէրէ ոճմումէն մուխաթարալը օլտուղու հալտէ, շայեանը մէրհամէթ կէօրիւլսիւն։ Պու պիր գաչ ֆէսէտէնին էօն աեագ օլուպ իրթիքեապ իթտիքլէրի իղթիշաշտան նէ՞ սէմէրէ հասըլ օլտու, պու կիպի հարաքեաթը ֆէսատիեէնին քիւլլիէն թէրք վէ ֆէրաղաթ իտիլմէսի զէմանը տըր։ Էրմէնիլէր ֆէնա հալտէ տիւշաբը ֆէլաքէթ օլտուլար։ Էվրօբա քէնտի մէնաֆիինէ կէօրէ հարէքէթ իտէր, էրմէնիլէրէ հիշ պիր կէօնա մէնֆաաթ թէրթիպիւպ իթմէզ։ Հէր հալտէ հարաքեաթը խատքեամի վէ մէնաֆիրէրէսթի թէրք իտէրէք, էրմէնիլէրին մահվընը մուճիպի թէշէպպիւսաթտան ֆէրաղաթ իտէլիմ։ Պու սէօզլէր էրմէնի էրպապը ֆէսատընա մուվաֆֆըգ կէլսէ կէրէք տիր։ Հէր հալտէ ֆէսատտան ֆէսատ չըգար ֆաեիտէ կէլմէզ։

—Բայիթախթը սալթանաթը Սէնիյեէ իլէ պիլճիմլէ վիլաեաթը Շահանէտէ մէվճուտ թօհաֆճը վէ մանիֆաթուրաճը վէ գազագ վէ գաֆսապ վէ պագդալ վէ շէքէրճի վէ բասթաճը վէ հելվաճը վէ աթթար վէ էմսալի էսնաֆընը սաթմագտա օլտուգլարը էմվալ վէ էշեա վէ մէէքիլաթ վէ էրզագ վէ սաեիրէի ալէլէքսէրիւզէրլէրինտէ պաեինին հիմվէեէթի մուհարբէր գութու վէ քեաղըտարա սարարագ միւշթէրիեէ իթա իթմէքտէ օլտուգլարընտան, պու միսիլու բաքէթ վէ քեաղըտարը իւզէրինէ իքիշէր բարալէդ բուլ եարբշարբլմասը հալինտէ սէնէվի 95 100 պին լիրա գատար վարիտաթ հուսուլէ կէլճէկինի միւպէյեին Մէքթէպի Հուգուգը Շահանէ մէէզունլարընտան վէ պիրինճի սընըֆ տավվէքիլէրինտէն Անտանեան էֆէնտի թարաֆընտան Տախիլինէ Նէզարէթի ճէլիլէսինէ թագտիմ գըլընան Իսթիտանընը Շէհր էմանէթի ճէլիլէսինէ հէվալէ պուլրուլտուղու իշիտիլմիշ տիր։

—Պուլկարիսթան էմարէթի գարու քէթխիւտասը Մ. Տիմիթրօֆ՝ տիւն Պապը Ալիեէ կիտերէք, Զաթը սամիի Սատարէթբէնահի իլէ միւլագաթ իթմիշ տիր։

—Թիւթիւն Ըէժիսինին ալնֆը։

Թբլիսի, էվվէլին 12ՆՏի կիւնիւշխի թամ պուլան պիր այլեգ հասըլաթը 160 պին Օսմանլը լիրասընա պալիգ օլմուշ տուր քի, կէչէն սէնէնին երնէ պու միւտտէթ հասըլաթը 187 պին Օսմանլը լիրասը իտի։

ՍՐՀՀԻԵԷ

8 Թբլիսի, էվվել թարիխիլէ ուսուսմ Սրհհիեէ տաիրէլէրինէ չէքիլէն թէլէկրաֆնամէնին սուրէթի տիր։

Իսքէնտէրիեէ մէվարիտաթընա մէվզու օլան 24 սաաթ գարանթինա լազվ օլունարագ, կէմիլէրին վասլ օլաճագլարը սրհհիեէ մէվզելարընա եալընզ մուայենէի թըպպիեէ իլէ իքթիֆա իտիլէճէք տիր։

Սիւվէյշ քէօրֆէզի վէ Պահրը Ահմէր սէվահիլինտէն մուդու պուլան մէվարիտաթա գարշը վազ օլունան 5 կիւնգարանթինա միւտտէթի ալաֆր։ Թբլիսի, էվվելին 20 սինտէն իթիպարէն 24 սաաթլըգ պիր մուայենէի թըպպիեէ հասրու թէնզիլ իտիլմիշ տիր։

ՃԷՎԱՊ

Ազիզիմ Սիրուն էֆէնտի,

Պու տէֆա պիր ազ նամիզաճ օլտուղումուզ ճիհէթլէ, էլզէմ կէօրտիւկիւմիւզ ճէվապը եազմատըզըմըզտան, կէլէճէք նիւսխէմիզէ տէկին էվվելքի ճէվապլարը զը թէքրարէն օգուտանըզը արզու վէ նասիհաթ իտէրիզ։

ԹԱՍՀԻՀ

Պունտան էվվելքի նիւսխէմիզտէ տէրճ իտիլէն ճէվապ սէրնամէլի մէգալէմիզին իքինճի սահիֆէսինէ կէչմիշ օլան եէտինճիճսիթունունը ոճն սաթըրլարընը կիւնճիսիզնամէքի «Դաթօլիք միւֆսիլէր» օլմաեբզ «Դաթօլիք միւսիւլէր» օգունաճագ տըր։

ՐԷՃԱ

Թաշրալարտա պունլարան ապոնէ էֆէնտիլէրին կազէթամըզ պէտէլինի պոս սենէ իչիւն եալընզ 4 մէճէտիյէ իրսալինէ, վէ էսկիտէն տէյնի պուլունանլարընը տախի, պարի պէօյլէ տարլըգ կիւնլէրիմիզտէ օլսուն ինսաֆ իյլեէրէքքանիւզտէ օթուզ թէնզիլիյլէ էտաեէ հիմմէթլէրինի ըէճա իտէրիզ։

ՏԷՐՏԷՍԹ

Սիվաս մէճլիսի իտարէի վիլաեէթ ազասընտան Բօթուգեան Նազմիէթ էֆ.ի պիր պուլչուգ սենէ մուդատտէմ գաթլ գասակլէ ճէրհ իթմէլէրինտէն տօլաեը ճինաեէթլէ իթհամ օլունարագ հալը ֆիրարտէ պուլունան էշխաստան Սիվասլը Առաքել օղլու Յովհաննէս նամ ֆէսատը չախսընն տախի ախիրէն տէրտէսթ իտիլիպ թահթը թէվգրֆա ալընտըզը իսթիսպար գելընմըշ տըր։

ՋԷԼՋԷԼԷ

Սէլանիք տախիլինտէ քեաին Բէթրիչ վէ Մէնէլէք գասապալարընտա չըգան սալը կիւնիւ սապահըսը իքի տէֆա զելզելէ հիսս օլունտուղու Բասատխանէի Ամիրէեէ պիլտիրիլմիշ տիր։

ԱՋԳԱՑԻՆ

Բիւթպէթլու Տեղապահ Բարթողիմէոս Սրբազան հազրէթլէրի՝ մէճլիսի միւխթէլիթ ազասընտան Գարակէօզեան իզզ. Գրիգոր էֆ. պէրապէրլէրինտէ օլտուղու հալտէ, չրգան ճիւմաա իրթէսի կիւնիւ Մապէյնի Հիւմաեունը ճէնապը Միւլիւքեանէեէ ազիմէթ իյլեէրէք արզը սապուտիկէթ իյլեմիշլէր տիր։

Սրբազանը միւշարիլէյհ հազրէթլէրի իրթէսի բազար սապահը Իւսկիւտար Ս. Խաչ քիլիսէսինտէ իճրայի աեինի բուհանի իյլէեիպ, միւէսսիր պիր տէ քարօղ իրատ իյլեմիշ տիր։

Միւշարիլէյհ այինի բուհանիեի իճրա իթտիքտէն սօնրա, թէֆթիշի ասքէրի զօմիսիօնու ալիսի բէիսի սանիսի տէվլ. Իսմաիլ Հազգը վէ Խիւտավէնտիկեաբ վալիի սապրգը տէվլ. Մինիր բաշա հազարթընը գօնագլարընա, վէ միւթեագբպէն Իւսկիւտար միւթէսարրըֆլըզը տաիրէսինէ պիլազիմէ բաշաի միւշարիլէյհիւմա հազուրթըյլա, Իւսկիւտար միւթէսարրըֆը աժուֆ. Սապրի պէյ էֆ. հազրէթլէրինի զիեարէթ իյլեմիշլէր տիր։

ՍՈՒՐԷԹԻ ԹԱԳՐԻՐ

Աղթաժար կաթողիկոսլուգ վէ Վան Առաջնորդլուգ վէքեալէթինտէն Վան վիլաեէթի ալիեէսինէ իթա օլունան թագրիրին սուրէթի տիր։

Սաեէյի գուտրէթվաեէյի հազրէթի Բատիշահիտէ էմն ու Խասաեիշին ավտէթիյլէ քեար ու քիսալէրիյլէ մէշղուլ օլմաեա պաշլաեան էրմէնիլէր արասընտա հալէա պիր թագրմ էշխասը մուզիրրէ վէ մէֆսէտէ պուլունտուղունա վէ պու պապտէ վաճիպէի զիմմէթիմիզին իլֆասը լիւզումունա տաիր չէրէֆ. թասթիր պուլրուլան ֆի 3 իյլուլ սենէ 312 թարիխլի էմրնամէի վիլաեէթբէնահիլէրինին սէմէրէի միւէսսիրէսի օլարագ, ճէմաաթճա իզհարը մէէսիրի սատագաթա, վէ էշխասը մուզիրրէի մէրգումէնին թարտ վէ թէպիտ օլունմալարընտան տօլաեի, քէմաֆի իւսսապրգ վաթանտաշ Միւսլիմ էհալիսիյլէ պիրաատերանէ հիւսնի իմթիզաճ վէ մուհապպէթի գատիմէնին իսթիֆասընա խահիշկեր օլարագ, մալ վէ ըրզ վէ ճանլարընը մուհաֆազալարը իշիւն, Վէլինիյմէթիմիզ Բատիշահըմըզ ալեմբենահ էֆէնտիմիզ հազրէթլէրինին պիտիրիզ պուեուրտուգլարը ավաթրֆ վէ ինսաեաթը թաճտարիլէրինէ հասըլ օլան թէշէքքիւրիւն զալէն վէ գալեմէն թարիֆի դայրի գապիլ օլտուղունունա, ուժում լիսանընտան օլարագ արզ ու պէեանընա ճիւրաթ գելընտը օլ պապտէ։

ԽՍԻՐԻՃԻՑԵԷ

ՑԱՐ ՎԷ ԻՄԲԷՐԱԹՕՐ ԿԻՑԵՕՄ

Տարմշթատ 19 Թբլիս. էվվել

Իմբէրաթօր Կիլեօմ հազրէթլէրի Ցար հազրէթլէրիյլէ միւլագաթ իթտէք իւզրէ Վիսպատէնտէն պուրաեա միւվասլէթ իյլետի։ Միւշարիլէյհ Ցար վէ Ցարիցա հազրաթըյլա խուսուսի օլարագ թաամ իթտի։ ազշամ իւզէրի իմբէրաթօր Կիյեօմ հազրէթլէրի Վիսպատա ավտէթ իթտի։

Ցար հազրէթլէրինին Իթալիա կիթմէտիկինտէն տօլաեի, Մ. Գրիսբինին թարաֆկիրի օլան կազէթալար խօշնուտսուզլուգ կէօսթէրմէքտէ տիրլէր։ Պունլար Ցար հազրէթլէրինին Իթալիաեա գարշը Ֆրանսրզ բօլիթիգասը գուլլանտըզընը եազզեօրլար։ Բօբօլօ Բօմանօ կազէթասը Իթալիա հիւքիւմէթինին թաագիպ իթտիկի բօլիթիգասը էն զիեատէ սահիպի նուֆուզ կազէթալար պիլէ անլաեամատըգլարընը իֆատէ իտիեօր։

Ռուսիա իմբէրաթօրու հազրէթլէրի, Գարատաղ բրէնսի նիգօլա հազրէթլէրինին քէրիմէսի բրէնսէս Հէլէնէ ճիհէզ օլմագ իւզրէ պիր միլեօն ռուպլի թէրք իտէճէկինի, վէ պունտան մատտա Բարիստէ պուլունտուղու վագթի իշթիրա իթմիշ օլտուղու զաեէթ միւքէլլէֆ պիր հէտիեէյի տախի տիւկիւն միւնասիպէթիյլէ վիրէճէկինի պիլտիրմիշ տիր։

Բրէնսէս Հէլէնին հէմշիրէլէրի բրէնսէս Մէլէնճա վէ բրէնսէս ըՕթանիսլա տախի էվլէնտիքլէրի վագթի Ցար միւթէվէֆա իւշիւնճիւ Ալէքսանտր թարաֆընտան պիրէր միլեօնլուգ ճիհէզ ալմըշլար իտի։

ՍԲՕՆԻԱ

Հավանատան Մատրիտէ չէքիլէն պիր թէլէկրաֆա կէօրէ, օրատա եարալը վէ խասթա օլարագ թահթը թէտավիտէ պուլունան Սրանեօլ ասաքիրինին ատէտի 42 պինէ պալիգ օլմուշ տուր։

Ալմանիա պաշ վէքիլի բրէնսը Հօհէնլօհէ Միւնիխէ կիթմիշ տիր։

Ռուսիանընն ճէսիմ պիր իսթիգրազ ագտ իտէճէկի պիասլ ու էսաս օլտուղու Բէթէրսպուրկտան պիլտիրիլմիշ տիր։

Վիսպատէն 20 Թբլիս. էվվել. — Ցար հազրէթլէրի Վիսպատէնէ ազիմէթլէ իմբէրաթօր Կիլեօմուն էվվելքի կիւն Տարմշթատտա քէնտիսինէ վուգու պուլան զիեարէթինի իեատէ իյլեմիշ տիր։ Ցար հազրէթլէրի Վիսպատէնտէ իքի սաաթ զալարգտան սօնրա եինէ Տարմշթատա ավտէթ իթմիշ տիր։

Բէթէրսպուրկ 20 Թբլիս. էվվել. —Ռուսիա մաթպուաթը իտարէսի, Ֆրանսա ալէյհինտէ նէշրիեաթտա պուլունան Կրաժտանին զազէթասընը թաթիլ իթմիշ տիր։

Բարիս 20 Թբլիս. էվվել.— Հարպիեէ նազրրը ժէնէրալ Պիլօ, թասարրուֆու թէքլիֆ օլունան մէպալիզի՝ պիւտճէ գօմիսիօնու հուզուրունտա միւտաֆաա իտէրէք, Ֆրանսանընն եալընզետամէի սուլհ իչին տաեիմի սուբէթտէ սէֆէրպէր հայինտէ պուլունմագ իւզրէ 550000 ասքէրէ իհթիեաճը պուլունտուղունու պէեան իյլեմիշ տիր։

Բրէնս տը Նաբլ վէ բրէնսէս Հէլէն բէֆագաթլարընտա Գարատաղ բրէնսի Նիգօլա հազրէթլէրիյլէ բրէնսէս Աննա, բրէնս Միրզօ վէ տիւգ տը Ճէնօվա պուլունտուղու հալտէ, Պարիզ կիթմիշլէր տիր։ Շէհրի մէզբիւր քիլիսէսինտէ բրէնսէս Հէլէնին Դաթօլիք մէզհէպինէ տուխուլի մէրասիմի իճրա գելընմըշ տըր։

Բրէնս տը Պիզմարգը Միւրէվվիճի էֆքեարը՝ օլան Նու վէլ տը Համպուրկ կազէթասը՝ Թայմզա պէրվէճհի աթի ճէվապ վէրիեօր։

«Ինկիլթէրրանընն Ալմանիա տօսթլուղունա օլան իհթիեաճը, Ալմանիանընն Ինկիլթէրրա տօսթլուղունա օլան իհթիեաճընտան զիեատէ տիր։ Ինկիլթէրրա հիւքիւմէթի սալիք օլտուղու բօլիթիգա նէթիճէսի օլարագ, պու կիւն Էվրօբատա հալը ինֆիրատտա պուլունմագտա տըր։

Ռուսիա իմբէրաթօրունուն Բարիստէ վուգու պուլան միւլագաթընտա, Էվրօբա հիւքիւմէթլէրինին պիրինէ աեիտ պիր մանահ սիեասի իսթիխբաճը լազըմ կէլիրսէ, պունուն Ինկիլթէրրա հիւքիւմէթինէ աիտ օլաճաղը մուհագգագ տըր։

Ինկիլթէրրա հիւքիւմէթինին իթթիֆագը միւսելլէսին ինֆիսախըլլա Ալմանիաեը թէհտիտ իթմէքտէն մագսատը, Իթալիաեը պու իթթիֆագտան աեըրմագ տըր։ Իթալիանընն իթթիֆագը միւսելլէստէն այբլապիլմէսի իհթիմալինէ պիր հագիգաթ շէքլինի վիրէրէք, պու պապտէ իհթիեաթլա հարաքէթ իթմէլիեիզ։ Ինկիլթէրրա բօլիթիգասընընն թարզը ճէրեեանը, Իթալիանընն իթթիֆագը միւսելլէստէն թէֆրիքինէ խըտմէթ իթմէք ֆիքրինէ բէք պիկեանէ տէկիլ տիր զանն իտէրիզ։

Ինկիլթէրրանընն Պահրը Սէֆիա ֆիլօսունա մէնսուպ պուլունան պիր զըրհը սէֆինէ իլէ պիր թօրբիտօ վէ 2 գրուազէօր պիր գաչ կիւնտէն պէրու Ղօլօստա պուլունմագտա օլուգ, պու կէմիլէրին Եունան սուլարընտա մանօվրա իճրա իթմէլէրի իչին, ամիրալ Սիմուրուն թէքլիֆինի Եունան հիւքիւմէթի գապուլ իթմիշ տիր։

* *

Իքինճի տէֆա օլարագ, ամիրալ Անտրէեէֆ Իքինճի Նիգօլա զըրհըլըը տախիլինտէ աիլէի գրալիեէ պիր գիեաֆէթ վիրիլմիշ աիր։

Ինկիլթէրրանընն Լիպէրալ ֆըրգասը ազասընտան Սըր Ուիլեամ Հարգուր, պիր մուխպիրէ աթիտէքի մէքթուպու կէօնտէրմիշ տիր։

Ահվալը հազրէտէ լօրտ Բօզպէրինին իսթիֆասընա տաիր բէք ազ սէօզ սէօյլէեէպիլիրիմ։ պու վագաանընն մուճիպ օլտուղու թէէսիֆաթը ուժումիյէեէ պէն տէ իշթիրաք իտէրիմ։ բիւֆէգատան վէ բիճալը միւմթազէի սիեասիեէտէն պուլունան պէօյլէ պիր զաթ հազզընտա կիւեա պէնիմ ֆիքրի խուսուսմէթ վէ նէֆրէթ պէսլէտիկիմի իչաաեա չալըշան պազը կազէթաճըլաբա պու զարիպ կէօրիւնէճէք տիր։ պազը վէգաեիի սիեասիեէյի թէէվիլ վէ իլգահ իտէճէք տէլաիլտէն մահրում գալտըգլարը սըրատա, պու կազէթաճըլար խաեայխանէի թասավվուրլարընա միւրաճաաթ իտէրլէր։ պազըլարընընն վատիի խաեալբէրտազիտէ, պիր գուտրէթի ֆէվգէլատէեէ մալիք օլտուգլարը տա ինքեար օլունամագ։

ՃԷՎԱՊ

Ազիզիմ Սիրուն էֆէնտի,

Մէքթուպլարընըզը ալըպ տա պիր գաչ հաֆթատան պէրու հիչ պիրինէ ճէվապ վիրմէտիկիմ իչին պիր չօգ սիթէմլէր իթմիչ, վէ պիր չօգ տա չիւպհէլէրէ զահիպ օլմուշ օլտուզունուզու պէեան իյլէմիչսինիզ տիր։

Ազիզիմ, էվվէլա սիզէ բէտէրաֆէ պիր իքինասիհաթ վիրէեիմ... պիլմէլիսինիզ քի պու ալէմտէ սէպէպսիզ հիչ պիր շէյ օլմազ. վէ գալչընըզտաքինի սեօյլէթմէքսիզին, եանի սիւալ իտիպ ճէվապ ալմազսըզըն հիչ պիր չէեէ գարար վիրմէմէլիսինիզ վէ զաթան հիւքմ իյլէմէմէլիսինիզ զիրա ատալէմէ գարչը տըր։ էվվէլի պիր գաչ հաֆթա տըր ճէվապ վիրմէք իսթէմէտիմ, չիւնքի հիչ պիր եազըշըմըն գըյմէթի պիլինտիկինի, պիր ֆաեիտէեի մուճիպ օլտուզունու կէօրէմէտիքտէն պաշգա, հագըզ ամթա վէ հագգանիէեթէ գարչը օլարազ տահա տա զիեատ ազէ պուղզ ու ատավէթ վէ քէզալիք տահա տա զիեատէ նատանըզ վէ նանքէօրլիք զուհուրա կէլտիկինի կէօրտիկիմտէն, հատտէն զիեատէ մահզուն օլտում։ միւքէտտեր օլտում, վէ պիզտէ ազլ ու մանթըգ վէ մուհաքէմէ տէնիլէն իգթիտարլարտան էսէր գալմատըզընը, չէօյլէ. քի ումումէն միլլէթիմիզին ֆիքրինէ վէ գալպինէ պիր ճիննէթ եաեըլըպ հիւքմ իյլէտիկինէ տա. իր պինպիրինտէն մէթին իսպաթլաբ կէօրէրէք մէյեուս օլտում։

Հէր նէ հալ իսէ ազիզիմ, մէզքիւր խուսուսլարտան սարֆը նազար իլէ եալընըզ պիր սիւալինիզէ ճէվապ վիրէեիմ. չիմտի միլլէթճէ իչլէրիմիզ օլ մէրթէպէ սէֆիլ վէ բէրիչան պիր հալ քէսպ իթմիչ տիր քի, էմսալի թարիխլէրտէ կէօրիւլմէմիչ տիր. վէ պու հալին ինլահը սաեիր տէֆալար միսիլլու թէքրարէն սէօյլէր վէ իտտիա իտէրիմ քի, գալպի վէ ումումի պէր թէօվպէքեարլըգ իլէ Ալլահըն ինաեէթինէ վէ Բատիշահըն մէրհամէթինէ միւհթաճ պուլունմագտա տըր, եօղսա պու կիտիչիմիզ ժաազալլահ էլէր տէվամ իտէր իսէ, հէր ազլը պաշընտա վէ հէր մուհաքէմէսի եէրինտէ պուլունան Հայ, Հայ օլտուզունա, վէ պու սէնէլէրտէ հաեաթտա պուլունտուզունա հիճապ իտէրէք վէ մէյեուս օլարազ լանէթլէր օղուեաճազ տըր, զիրա քէսաթլըգ պիր թարաֆտան, էմնիյէթսիզլիք տիկէր թարաֆտան ֆազբըլըզընը կիւնտէն կիւնէ արթմասընա սէպէպ օլտուգտան պաշգա, հէմ ղէնկինլէրիմիզին զէնկինլիկի էքսիլմէքտէ վէ հէմ տէ գօրգուլարընտան զէնկինլիքլէրինի եա սէթրիտէրէք ֆազբը կիպի կէօրիւնմէեէ. վէ տէ նախօտ իչիմիզտէն չը գարազ պիրէր թարաֆա չէքիլմէքլիկի տիւչիւնմէեէ մէճպուրը օլմազտա տըրլար։ Պունտանտա պաշգա էվհամա վէ խէեալաթա տաեիր օլան հէր եալան վէ հէր եանլըշ արթըգ մէյտանէ չըգմըշ օլտուզու ճիհէթլէ, հէր քէս եավաշ եավաշ միլլէթճէ հալիմիզի կէօրէպիլմէեէ պաշլատըղընտան, հէր թարաֆտան մէքթէպ քիլիսէ վէ թաղական խորհուրդ վէ առաչնորդ վէ բաթրիգ վէ կաթողիկոս մուարազալարը սեր կէօսթէրվէեէ պաշլամըշ տըր քի, պունլարըն տա սօնու, զանը գավիմիզճէ Բաթրիգլիք մէսէլէսինտէ գարար գըլանազ տըր։

Պու սէօյլէտիկիմիզի թաստիգ իչին եալընըզ պիր խուսուսա աթֆը նիկեահ իտիլոե քեաֆի տիր. մալիւմ եա Սիս Կաթողիկոսլուգու մէսէլէսի մէճհուլ պիր հալտէ տէվամ իլլէմէքտէ տիր։ Բաթրիգխանէնին սօնունու տիւչիւնմէեէրէք պուլութլար իւզերինտէ խէեալի քէօշքլէր եարմաեա գալգըշտըզը պիր վագըթթա ալէթթաճիլ... ինթիխապ իթտիկի պիր զաթ հալէա պուրատա գալմաեա մէճպուր օլտուզու հալտէ, Բաթրիգխանէնին օլթուքտուզու թարիգէ զըտտ օլարազ։ Սիստէ ինթիխապ վէ օ. ծել օլունան Գազանճեան Սրբազան տախի հազգը կաթողիկոսլուգ իտտիասըյլա մէզքիւր ժանասթըրտա օթուրմազտա, վէ օլ ճիվար էհալիսինին հիւանի հալ վէ իթթիֆագընա պէքլէմէքտէ տիր, վէ կաթողիկոսլուգ իմզասըյլա պուրաեա Սրբազան Պատրիարքա մէքթուպլար եազմազտա տըր։

Միւմայիլէյհին կէրչի գաչ գըթա մէքթուպ եազմըշ օլտուզունու պիլմէեիզ, չիւնքի հիչ պիրի էհալիեէ պիլտիրիլմէքտէ տէկիլ տիր։ Ֆազաթ իլք տէֆթա եազըլան զաեէթլէ չէտիտ պիր սիթէմ վէ պուրատաքի ինթիխապա գարչը օլան մէքթուպուն սուրէթինի օգուեուպ էսէֆ իթտիկիմիզ կիպի, պու տէֆթա եազմըշ օլտուզու պիր սիթէմ վէ նասիհաթ մէքթուպունուն տա սուրէթինի էլտէ թէպիլմիչիզ տիր։

Ազիզիմ Սիրուն էֆէնտի, իչթէ պիզիմ հէր իչիմիզ օլէօյլէ տիր, հալէա պիզտէ էյրի ճէտվէլտէն տօղրու չիզկի չըգարմազըղա չալըշըլմազտա տըր։ մէզքիւր կաթողիկոսլուգ մէսէլէսինին նասըլ հալլու թէսվիյեէ իտիլէճէկինի կէրչի պիլմէեիզ, լաքին չու սահիհ տիր քի, պու չարբըգըղա սէպէպ Բաթրիգխանէմիզ օլմուշ տուր, վէ հէյեէթի բուհանիեէմիզ տէ հալէա սուս տուրմազտա տըր։ Ալէքթճեան Սրբազան օծումա պէքլէմէքտէ տիր, վէ Գազանճեան Սրբազան իսէ նասըլքի էջմիածինտէ թապ օլունան Արարատ տախի իգրար իլլէմէքտէ տիր։ օծում իճրասընա պիլէ մուվաֆֆազ օլարազ սէրպէսթճէ մէէմուրիյեթինի իճրա իլլէմէք իչին պիթթապի վազթինէ վէ պիր ֆուրսաթա պէքլէմէքտէ տիր։

Պազընըզ միւմայիլէյհ հազրէթլէրի մէզքիւր մէքթուպունտա, Պատրիարք հազրէթլէրինէ հազգը վէ ֆաեիտէլի, վէ ազլէ վէ քիլիսէեէ մուվաֆըզ պիր սուրէթտէ նէ՝ նասիհաթ վիրմէքտէ տիր։

«Ամեն. Ս. Եղբայր ի Քրիստոս

. . . . . .

«Ձեր Ամենապատուութեան ի վաղուց առ Պատրիարքական գահն ունեցած թիկնածութիւնն անուրանալի է, եւ այս մասին Ձեր աշխատութիւնն ու սիրտմաչուք չը թողին մտաբերել յայլ ինչ, զոր կանխաւ ուսումնասիրել հարկ էր։ Թափուր այս ամենէն անբարձայք ի գահ Պատրիարքութեան, եւ ոչ Ջախոհ Ազգայինք Պատրիարքականէն անմեկին երկար տարիներ անցուցանելնիդ ցիտելով, մեծ յոյս եւ ակնկալութիւն ունեցան, այն է բարեխնամ կառավարութեան և ազգիս մէջ հաշտարար միջոցն գործադրելու միակ փրկաբար իմաստութիւնն։ «Տուք զԿայսերն Կայսեր և զԱստուծոյն Աստուծոյ»։ տէմիչ տիր քի, մէզքիւր ֆիքիր բէք տօղրու տուր։ էկէր Սրբազան Պատրիարք հազրէթլէրի թա իլք կիւնտէն պիր թագըմ միւֆսիտլէրէ ալտանարազ էվհամ տիւշլէրի կէօրմէեիպ տէ, վէ հաթթա պիր թագըմ նատանլարընը մէզքիւր տիւշլէրինի իսթէտիքլէրի կիպի եօրմալարընա իթիգատ իլլէմէեիպ տէ, անճազ էմրի պասիրէթ իւզրէ միլլէթիմիզին խայր ու մէնֆաաթընը վէ անճազ քէնտի բուհանի վազիյֆէսինի տիւչիւնմիւշ օլսա իտի, օլ վուգու պուլան ֆէնալըզլարընը հիչ պիրի վուգու պուլմազ. վէ պինաէն ալէյհ էհալիմիզ տէ շու չիմտիքի սէֆիլ, ատի վէ բիւր մէզելլէթ հալէ տիւշար օլմազ իտի։

«Դուք Սրբազան Եղբայր, ոչ միայն այս երկնատուր Աւանդն արհամարհեցիք, այլ և հոլածեցիք, կապել և կաշկանդել ճգնեցայք այն ամեն Ձեր Եղբայրներն, որ այդ պատուէրն իրենց նշանաբան ընտրած էին, եւ այս անխորհուրդ ոճիրն խիղճ չբրիք մինչեւ անգամ համայն աշխարհ յայտարարել սեւ կոնդակներով, եւ զայնս տգեղ բառերով մկրտել, Աչատերու դէմ Պատրիարքարանի դռներն փակեցիք, որք ձեզ աչակից լինել արժանի էին։ Առանձին էիք և այս չէ բաւական, խումբ մի հրամանակատարներ իրենց անփորձութեամբն քաջալերեցիք մղել յառաջ անդը, ի կորո՞ւստ։

Սրբազան Եղբայր, կարելի է այս խօսքեր վերացեալ թուին ձեզ, հակառակ անթիւ նամակներու, որ կը տեղան ձեզ լի արտասուօք, գոյժ գուժի վերայ և այս ամենուն կը յաջորդեն բառին բուման. դակ նշանակութեամբ չքաւորութիւն, սնանկութիւն եւ առ անվստահութեան եւ առ ահի ծակամուք կեանք դժոխամբեր։ Այրի կանայք, որբեր, հիւանդներ, բանտարկեալներ, ողբ և կոծ։ Պատճառ...

Գազանճեան Սրբազան պատեհու հէմ բուհանի սրֆաթ վէ վազիֆէեէ չէսպան սուրէթտէ, վէ հէյ տէ էն պիւեիւք բոլիթիգալարը վէ էն պիւեիւք նէզաքէթ իգթիզասընը տիւշիւնէրէք, միլք ու մէլլէթ վէ տէվլէթին խայրը վէ բահաթը նիյեէթի մէմտուհէ. սիլլէ չախսի պիր ֆէտաքեարլըգ իթմէսինի, եանի իսթիֆա իլլէմէսինի թէքլիֆ վէ նասիհաթ իլլէմիչ տիր։ պու թէքլիֆի վէ պու նասիհաթը զաթէն չօգ թէճրիպէքեար զաթլար պուրատա տախի աիւշիւնմիւշլէր, վէ տօղրուտան վէ տօլաեբտան կէրչի անլաթմըշլար իսէլէր տէ, էսէֆլէ՛ր օլունուր քի, հէնուզ էսէրի կէօրիլէմէմիչ տիր... էն պիւեիւք տիրլօմաթլըգ իգթիզասընճա, հէր եէրտէ վէ հէր վագըթ, ատէթտէն վէ ուզուլտէն տիր, պիր պիւեիւք կիւճլիւք զուհուրինտէ պաշտա պուլունան վէ սէպէպ տիր տեեի զանն օլունան զաթ հէր քիմ իսէ իսթիֆա իտէր վէ պիթթապի չօգ տէֆա տա ֆաեիտէսի կէօրիւլիւր, չիւնքի հիչ տէկիլ իսէ պիր վագթ իչին օլսուն հալլէր վէ էֆքեարլար տէկիշիլիրլէր... տէվլէթլերճէ տախի պու ուսուլ տաեիմա մէրի իլլիճրա տըր։ ի. Նատճրլըգտան վէ իսրարտան իեիլիք տօղմազ, չիւնքի թօգուշմազ վէ թէբիշմէք տիմէք օլտուզունտան, ագըպէթքեար պիր կիւնպաեիֆ վէ հազգսըզ օլան մաղլուպ օլուր, վէ սալթ չէքիլէն զարարլար մէյտանտէ գալըրլար։

«Դեռ խորհելու ժամանակ ունիք Սրբազան Եղբայր, ցաւ է ըսել սակայն մինչդեռ անհրաժեշտ հարկ է այս չարեաց դէմն առնուլ, ոչ թէ Հայրապետական իշխանութեամբ, այլ ըստ Առաքելոյն «Ազաչեմ զՁեզ Եղբարք, յանուն ողորմութեանն Աստուծոյ» հրաժարիլ ի Պատրիարքութենէ։ Ձեր այս զոհողութիւնն պիտի լինի Պատարագ հաճոյ իբրեւ զԱբելին։ Այս միայն Ծայ Ձեզ սիրեցեալ Եղբայր, Աստուած եւ ազգիս ապագայ բաղձրութիւնն զայս եւեթ կը պահանջեն։ Դաւիթ սիրելի էր յաչս Տեառն, սակայն արգիլուեցաւ Տաճարի շինութիւնն։ «Այր արեան ես դու» ոհ ի՛նչ սոսկալի խօսք։ Ազգիս խաղաղութիւնն ու երջանկութիւն կամովին թողէք Ձեր յաչորդին, որ կարող ըլլայ իր փորձառութեամբն պաշտօնավարել բարեբար կայսրութեան զբաղումն եւ Ազգին առանց աղէտներ պատճառելու, երկինք օգնական լիցի անոր։

Գազանճեան Սրբազան, մէզքիւր ֆէտաքեարլըգ թէքլիֆինտէն սօնրա, էվվէլքի նասիհաթընը թէքէր ըիւր իլէ մէզքիւր ֆէտաքեարլըղա ճէսարէթ իյլէմէսինի տախտ նասիհաթ իտէրէք խաթմի քէլամ իլլէմիչ տիր։

Քաջալերուեցէք Սրբազան Եղբայր, այդ զոհողութիւնն ընել, անարգելով ինչ եւ է մարդկային նկատմունք, և այս մասին հակառակ ամեն խորհուրդ կամ խորհրդատուներ։ Այսու կրկին բարիք պիտի գործէք, նախ աւելորդ զբաղմունքներէ բարեխնամ կառավարութիւնը խնայած և երկրորդ խաղաղաւէտ անդորրութեան դուռը Հայ ազգիս բացած պիտի լինիք։ Տուէք Կայսերինը Կայսեր, եւ ազատ էք Աստուծոյ ծառայել։ այս էր մեր և ամեն ողջամիտ Հայոց արդարացի փափագն։

Ցուսալով որ մեր այս առաջարկն սուրբ սիրով ընդունելութեան արժանի կը դատիք, մնամ Ձերդ Սրբազնութեան։

Աղօթակից
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍ
ԿԻԼԻԿԻՈՑ
ի Կաթողիկոսարանի Հայոց Կիլիկիոյ ի Սիս

2 ապրիլ 1896

Հէր նէ գատար Սրբազան Պատրիարք հազրէթլէրինին նէ նիյեէթտէ պուլունտուզունու պիլմէկ իսէք տէ, պիզ տէ, հէր միլլէթճէ ֆուրսթունա զէմանընտա, պիր բաթրիգին Յոհան մարգարէ կիպի ֆէտաքեարլըղը էվվէլ ու ախըր կէօզէ պլմագլըղընը ատէթտէն օլտուզունուզ պիլտիկիմիզտէն մէզքիւր նասիհաթա խալիսանէ օրլարազ իչթիրաք իտէրիզ։

Ն. 7084 սէնէ 1896 Ապրիլ 24
Մանզումէ